

Instructies voor het houden van konijnen

Socialisatie

Konijnen zijn sociale dieren en worden best gehouden met een partner. Een gecastreerd mannetje en gesteriliseerd vrouwtje is de ideale combinatie. Alleen vrouwelijke dieren of alleen mannelijke dieren gaan frequenter agressie naar elkaar toe vertonen met ernstige verwondingen tot gevolg. Sterilisatie wordt altijd aanbevolen niet alleen om ongewenste zwangerschappen tegen te gaan maar ook om baarmoedertumoren bij vrouwelijke dieren te voorkomen. Vanaf de leeftijd van 3 jaar is er een prevalentie (voorkomen) van 70-80 procent van deze tumoren door een continue te hoog hormoongehalte. Indien er geen "konijnen"-wens is, wordt neutralisatie aangeraden. Konijnen die elkaar niet verdragen ondanks neutralisatie en ondanks een koppelings-proces, kan je best gescheiden houden. Zet NOOIT cavia's met konijnen wegens agressie naar de cavia toe.

Huishouding

Een konijnenren moet groot genoeg zijn met de mogelijkheid om recht te kunnen staan op hun twee achterste poten maar ook drie keer hun eigen lichaamslengte te kunnen afleggen. Dit hok mag zeker verschillende etages bevatten en idealiter ook een (buiten)loopren. Voorzie voldoende schuilplaatsen of artificiële (ondergrondse) gangsystemen waar ze zich veilig voelen. Dieren die heel hun leven buiten leven, best buiten houden (en visa versa) om grote temperatuurschommelingen te vermijden. Als bodemmateriaal zijn hooi of stro met daarbovenop hennepzaagsel geschikt, zolang het niet te stofrijk is. Gebruik GEEN kattenkorrels, dit veroorzaakt maagdarm-verstopping en irritatie aan de huid en luchtwegen. Best dagelijks de bevuilde bedding verschonen en wekelijks de hele ren. Te natte, bevuilde ondergrond verwekt ziektes en veroorzaakt huidirritatie (bv. pododermatitis = ontstoken voetzolen).

Een konijn kan zindelijk gemaakt worden door een kattenbak te plaatsen met daarin enkele van hun keutels en liefst beetje hooi ter afleiding. Voorzie evenveel waterbakjes en/of drinkflessen per aantal konijnen, verspreid deze over de hele ren zodat ze in alle rust kunnen drinken. Elke dag het water verversen is noodzakelijk. Konijnen verkiezen een drinkbakje (versus cavia's, die eerder een drinkfles verkiezen).

Handeling:

Konijnen houden van contact en aaitjes maar ze worden niet graag opgetild. Als optillen noodzakelijk is, doe dit dan correct. Nooit oppakken alleen met de oren of zonder ondersteuning van de achterhand. Best met het ene hand hun nekvel of onder de borst fixeren en dan met de andere hand de achterpoten vasthouden. Konijnen kunnen verschrikkelijk hard met hun achterpoten trappen, zelfs in die mate dat ze zichzelf kunnen gaan verlammen indien ze slecht worden vastgehouden.

Correct voeding is zeer belangrijk!

- Hooi > groenten > homogene pellet o.b.v. grassen

Hooi:

Vezel is het hoofdbestanddeel van hun voeding dus altijd hooi ter beschikking stellen en idealiter ook laten grazen indien mogelijk.

Groenten:

Groene bladgroenten: witloof, andijvie, selder, broccoli, spinazie, sla en kolen,... en kruiden: peterselie,...

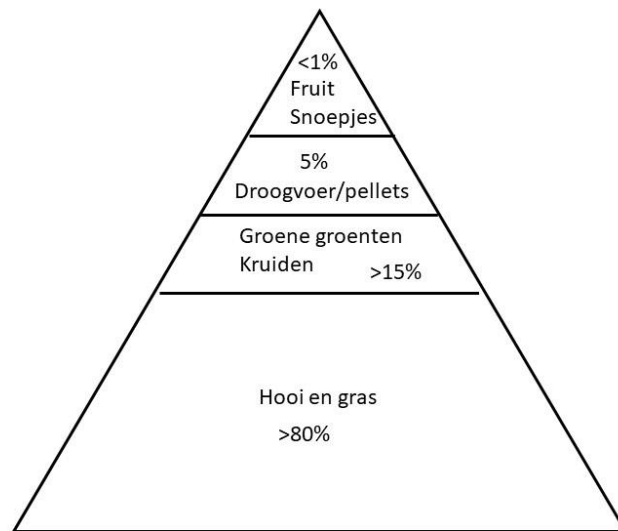
- GEEN bieten, rapen, radijzen, **wortelen** en knollen wegens te hoog suikergehalte.
- NOOIT gemaaid gras, aangezien gisten in het gras gasbuik kunnen veroorzaken.

- Suikerrijke voeding: paprika, tomaat,... en fruit: bananen, appel, kiwi, tomaten,... zijn ten sterkste af te raden.

Homogene pellet:

Max 20g/kg = soeplepel per kilo lichaamsgewicht konijn, is meer als voldoende.

- GEEN MUESLI MIX: te suikerrijk en leidt bijna steeds tot tandproblematiek.

Voedselpyramide konijn

Meest voorkomende klachten en ziektes:

Tandproblematiek

- Meest voorkomende problematiek bij deze diersoort.

Door hun continue doorgroeiende tanden is correcte slijtage uitermate belangrijk en vandaar dat ook voldoende vezel in de voeding noodzakelijk is. Correcte voeding is een heel belangrijk element, in combinatie met voldoende blootstelling aan UV-licht (UV lamp of de zon). Uiteraard

speelt genetica hierin ook een rol, het ene individu en ras is al iets gevoeliger aan tandproblematiek dan het andere. Natuurlijk knaaggedrag stimuleren door het aanbieden van knaagmateriaal (schors van fruitbomen, wilg, hazelaar, GEEN spar) en speeltjes. Halfjaarlijkse tandcontrole door een konijn- en knaagdierdeskundige dierenarts is aanbevolen.

Afwijkingen:

- Afwijkende grootte en vorm van de snijtanden
- PSADD: progressive syndrome of acquired dental disease

→ gezond gebit

PSADD5: slecht gebit →

Maagdarmklachten

- Vaak secundair gevolg van ongemak, pijn (tandpijn), stress, onderliggende systemische ziekten
- Primair (vreemd voorwerp, maagtorsie, ...)
- Multifactorieel (combinatie van meerdere oorzaken)

Het konijn zal zich isoleren, wil niet tot minimaal bewegen, zal stoppen met eten, losse of afwijkende stoelgang produceren, een vuile poep hebben, en/of kan beginnen met opblazen door overmatige gasvorming in het maagdarmstelsel.

Allereerst is stabilisatie en heropstarten van het maagdarmstelsel door vochttherapie en medicatie de boodschap en vervolgens moet de oorspronkelijke oorzaak (tandproblemen, pijn,...) opgespoord en aangepakt worden.

Lethale virale ziektes: Myxomatosis (konijnenpest) en Rabbit Hemorrhagic Disease (VHS)

Myxomatosis

Een virale infectie die verspreid wordt door stekende insecten (vlieg, mug). Deze gaat vaak gepaard met acute sterfte zonder of weinig symptomen (conjunctivitis = ontsteking van slijmvliezen rond de ogen). Indien er zich symptomen vertonen, uit zich dat in zwelling rond de neus, mond, ogen en anus. Dit geeft o.a. ulceraties van de huid, een bemoeilijkte ademhaling en ook onderkoeling.

Rabbit Hemorrhagic disease

Er bestaan twee vormen: RHD1 en 2.

RHD 1 tast voornamelijk de volwassen dieren aan terwijl RHD2 ook de jongere dieren aantast.

De ziekte wordt overgedragen tussen konijnen door direct of indirect contact met het virus maar ook via stekende insecten. Deze ziekte resulteert vaak in acute sterfte zonder voorafgaande symptomen. Indien er toch symptomen optreden, uit het zich in koorts en bloederige uitvloeit aan de neus, mond en anus.

Wat is hier aan te doen?

- Extreem besmettelijk t.o.v. andere konijnen en resulteert vaak in sterfte.
- Bij vermoeden van besmetting, het dier zo snel mogelijk scheiden van de rest van de toom.
- Spijtig genoeg is er GEEN behandeling.
- Preventie: jaarlijks vaccineren (ook voor binnenhuis konijnen)

Myiasis of de madenziekte

Vleesvliegen leggen hun eieren in de bevuilde pels van konijnen. De pels kan bevuild zijn door maagdarmklachten zoals diarrée of dieren die hun nachtkेतels niet opeten (obese, zieke dieren). Deze krijgen een plakpoep en zijn aantrekkelijker voor vliegen. De larven voeden zich met het vlees van het konijn wat resulteert in ernstige vleeswondes die in erge mate kunnen leiden tot shock en sterfte. Het konijn dus proper houden en het onderliggend probleem aanpakken zijn dus essentieel.

Middenoorontsteking

Elk konijn maar vooral hangoorkonijnen zijn gepredisponeerd voor middenoorontstekingen. Door hun te nauwe gehoorgangen en overmatige oorsmeer productie wordt de normale afvoer van het oorsmeer gehinderd en gaat deze accumuleren. Dit is een perfecte omgeving voor bacteriële overgroei en verhoogde druk t.o.v. het trommelvlies en het evenwichtsorgaan. Deze dieren gaan beginnen schudden met hun hoofd, vieze oren en een scheve kopstand vertonen. Erg aangetaste dieren verliezen hun evenwicht. In dit geval spreken we van "tollende" konijnen.

E. cuniculi

Een ééncellige parasiet of een protozoa die verschillende symptomen kan veroorzaken. Bij konijnen met een scheve kopstand staat E. cuniculi, samen met middenoorontsteking, bovenaan de lijst van de meest waarschijnlijke oorzaken. Deze parasiet migreert in het hele lichaam en richt op verschillende plaatsen schade aan waaronder ook neurlogische gevolgen (scheve kopstand, nystagmus of onwillekeurige bewegingen van de ogen, tollen), achterhandsverlamming, blaasproblematiek (incontinentie), het typische lensvertroebeling (cataract),... De meeste dieren komen met deze parasiet in aanraking zonder enige symptomen te vertonen (latente fase). Periodes van stress kunnen opflakking veroorzaken met acute ziekte tot gevolg. Bij een vermoeden van deze aandoening wordt best diagnostiek (bloedtest en/of urinetest) door de dierenarts uitgevoerd, zodat de diagnose kan bevestigd worden voor het opstarten van een behandeling.

Blaasgruis

Blaasgruis of blaasvluis is een verhoogde neerslag van calciumkristallen in de urineblaas wat resulteert in ingedikte troebele urine, die moeilijk uitgeplast wordt. Dit zorgt voor bemoeilijkte urinatie met pijn en bevuilde achterhand (urinebrand). Vaak is dit een secundair gevolg aan

verminderde mobiliteit bij oudere dieren door bijvoorbeeld artrose. Bij zieke en obese dieren zien we dit verschijnsel ook.

Referenties:

Quesenberry KE, Orcutt CE, Mans C and Carpenter JW. Ferrets, Rabbits and Rodents: clinical medicine and surgery. BSAVA manual 2020;4th Edition.

Smith MV. Textbook of Rabbit Medicine. 2022, 3rd edition.